

Sygn. akt: I C 79/21 upr

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 września 2021r.

Sąd Rejonowy w Kętrzynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Beata Bihuń
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Sandra Kozak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 września 2021 r. w K.

sprawy z powództwa E. D. (1)

przeciwko Skarbowi Państwie - Prokuraturze Okręgowej w Olsztynie i Sądowi Rejonowemu w O.

o zapłatę

I. Zasądza od pozwanego Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Olsztynie na rzecz powódki E. D. (1) kwotę 15.600,00 zł (piętnaście tysięcy sześćset złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30.12.2020 r. do dnia zapłaty;

II. W pozostałej części powództwo oddala;

III. Koszty procesu pomiędzy stronami wzajemnie znosi.

Sygn. akt I C 79/21

UZASADNIENIE

Powódka E. D. (1) wniosła o zasądzenie od Skarbu Państwa – Prokuratora Okręgowego w Olsztynie kwoty 5.600,00 zł tytułem odszkodowania wraz z odsetkami oraz kwoty 20.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że postanowieniem z dnia 17.03.2015 r. w sprawie

(...) Prokurator Okręgowy w Olsztynie zastosował wobec powódki środek zapobiegawczy w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych i poręczenie majątkowe, wskazując m.in. na prawdopodobieństwo popełnienia przez powódkę zarzucanych jej czynów, grożąca jej kara pozbawienia wolności oraz na rozwojowy charakter śledztwa. Dalej powódka wskazała, że po zastosowaniu wskazanego środka prokurator wykonał w trakcie postępowania tylko jedną czynność dotyczącą powódki, a pozostałe już po uchyleniu wobec niej środka zapobiegawczego, co nastąpiło postanowieniem z dnia 24.06.2015 r. W ocenie powódki zastosowanie wobec niej środka zapobiegawczego było niezasadne i nadto restrykcyjne, albowiem wystarczającym było zastosowanie środka w postaci poręczenia majątkowego. Na skutek zastosowanego wobec powódki środka zapobiegawczego, nie świadczyła ona pracy w okresie od 18.03.2015 r. do 7.07.2015 r. i utraciła wynagrodzenie netto w wysokości 5.600 zł. Powódka wskazała, że ogromnie

przeżyła fakt postawienia jej zarzutu, a jeszcze bardziej dotkliwie odczuła fakt niemożności świadczenia pracy. Popadała w depresję, cierpiała na bezsenność i ostatecznie podjęła leczenie psychiatryczne, a po powrocie do pracy, do końca sierpnia 2015 r. przebywała na zwolnieniu lekarskim od lekarza psychiatry. Na koniec powódka wskazała, że w dniu 3.02.2020 r. zapadł wobec niej wyrok uniewinniający.

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa – Prokuratura Okręgowa w Olsztynie wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że zastosowanie wobec powódki wskazanych przez nią środków zapobiegawczych było zasadne i niezbędne celem uniemożliwienia jej bezprawnego oddziaływania na toczące się postępowanie, co potwierdził w uzasadnieniu postanowienia z dnia 8 maja 2015 r. w sprawie (...) Sąd Rejonowy w Olsztynie, którym to postanowieniem oddalono zażalenie powódki co do zastosowania wobec niej środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia prawa do wykonywania zawodu. Pozwany dalej wskazał, że wbrew twierdzeniom powódki od czasu zastosowania wobec niej środka zapobiegawczego przeprowadzono szereg czynności procesowych, a środek zapobiegawczy uchylono wobec niej najszybciej jak to było możliwe.

Na rozprawie w dniu 8.12.2020 r. pełnomocnik pozwanego podniósł zarzut przedawnienia roszczenia (k. 119).

Postanowieniem z dnia 30.12.2020 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie na podst. art. 67 § 2 kpc ustalił jako jednostkę organizacyjną, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, obok Prokuratora Okręgowego w Olsztynie również Sąd Rejonowy w Olsztynie i wezwał Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Olsztynie do udziału w sprawie.

Wezwany do udziału w postępowaniu Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Olsztynie wniósł o oddalenie powództwa wobec tego pozwanego oraz zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że powódka nie wysuwa w pozwie żadnych roszczeń wobec Sądu Rejonowego w Olsztynie, a z ostrożności wskazał, że postanowienie z dnia 8 maja 2015 r. wydane przez Sąd Rejonowy w Olsztynie nie było niezgodne z prawem, a tylko takie orzeczenie mogłoby stanowić podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej. W ocenie pozwanego powódka nie wykazała, aby legitymowała się orzeczeniem stwierdzającym niezgodność z prawem kwestionowanego postanowienia, o którym mowa w art. 417(1) § 2 kc.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka E. D. (1) od dnia 22.05.2009 r. jest zatrudniona na czas nieokreślony jako inspektor w Urzędzie Marszałkowskim Województwa (...) w O..

W dniu 27.11.2014 r. funkcjonariusze (...), w związku z podejrzeniem przestępstwa korupcji zatrzymali W. B. (1) współwłaściciela podmiotu (...) s.c. W. B., T. Z., który w latach 2010 – 2014 zrealizował kilkadziesiąt zamówień na rzecz (...) Urzędu Marszałkowskiego w O.. Przeszukano również pomieszczenia mieszkalne zajmowane przez w/w oraz jego samochód.

Postanowieniem z dnia 28.11.2011 r. wydanym w sprawie (...) Prokurator Okręgowy

w O. wszczął śledztwo w sprawie przyjmowania w okresie od 23 lipca 2014 r. do 27 listopada 2014r. w O. przez funkcjonariusza publicznego (...) Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...) korzyści majątkowych w związku

z realizowanym przez (...) s.c. W. B. (1), T. Z. (2) zamówieniem publicznym na rzecz tegoż (...), tj. o czyn z art. 228 § 1 kk.

W toku prowadzonego śledztwa, w dniu 17 marca 2015r., dokonano przeszukania pomieszczeń zajmowanych przez powódkę, która była obecna przy przeszukaniu i dobrowolnie wydała telefon komórkowy, płytę DVD opisaną „Bieg (...) 2014 zdjęcia” oraz dysk twardy użytkowanego przez nią komputera oraz trzy użytkowane przez nią pendrivey. W tym samym czasie dokonano przeszukania powódki, jej odzieży i przedmiotów podręcznych.

Postanowieniem wydanym w tym samym dniu tj. 17.03.2015 r. w sprawie (...) Prokurator Prokuratury Okręgowej w Olsztynie przedstawił E. D. (1) zarzut, że: od dnia 02 lipca 2014 r. do dnia 22 lipca 2014 r. jako funkcjonariusz publiczny – Inspektor w Biurze (...) Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...) w O., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez podmiot (...) D. P. i spółka, przekroczyła swoje uprawnienia w ten sposób, że w związku z organizacją i obsługą medialną II Biegu Europejskiego, który odbył się w O. w dniu 5 października 2014 r. wbrew zasadom określonym w art. 7 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo Zamówień Publicznych przekazała W. B. (1), współwłaścicielowi podmiotu (...) s.c. W. B., T. Z. informację o sposobie udzielenia zamówienia na obsługę medialną i organizację tejże imprezy, wysokości kwoty 120.000 brutto przeznaczonej na realizację, ustaliła z wymienionym treść zaproszenia do złożenia oferty co do konieczności zawarcia

w niej zapisu o użyciu trzech kamer, w tym dwóch mobilnych i przeprowadzeniu relacji on line z miejsc objętych zasięgiem mobilnego Internetu, poinformowania go o tym, że zaproszenie do złożenia oferty zostanie wystosowane do dwóch firm wskazanych przez niego oraz firmy (...),

co w konsekwencji skutkowało udzieleniem w dniu 11 sierpnia 2014 r. podmiotowi (...) D. P. i spółka, który złożył ofertę opiewającą na kwotę 123.000 zł, opisanego na wstępie zamówienia, czym działała na szkodę interesu publicznego – tj. Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...) – tj. przestępstwo z art. 231 § 2 kk.

Przesłuchana jeszcze w dniu 17.03.2015 r. w charakterze podejrzanego E. D. (1) przyznała się do popełnienia zarzucanego jej czynu i złożyła wyjaśnienia, w których wskazywała, że chciała aby impreza się odbyła i była dobrze zorganizowana. Dodatkowo nie uważała, aby podając kwotę zdradzała tajemnicę, ponieważ Pan P. wiedział już wcześniej ile taka impreza kosztuje. Do protokołu przesłuchania dołączono wykaz majątku powódki, z którego wynikało, że posiada lokal mieszkalny, dwa samochody z 2004 r. i 2010 r. (w kredycie) oraz prowadzi działalność gospodarczą, która przynosiła straty.

Postanowieniem z dnia 17.03.2015 r. Prokurator Prokuratury Okręgowej w Olsztynie zastosował wobec E. D. (1) środek zapobiegawczy w postaci poręczenia majątkowego w kwocie 20.000 zł oraz zawieszenie w wykonywaniu czynności służbowych związanych z zajmowanym stanowiskiem inspektora w Departamencie (...) Programami (...) Biuro (...) Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...) w O..

W uzasadnieniu postanowienia prokurator wskazał, że fakt popełnienia przez podejrzaną zarzucanego jej przestępstwa został w wysokim stopniu uprawdopodobniony zebrany w śledztwie materiałem dowodowym, w tym w szczególności materiałami niejawnymi zgromadzonymi przez Delegaturę (...)

w B., znajdującym potwierdzenie w zabezpieczonej w sprawie dokumentacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...), dotyczącej organizacji i obsługi medialnej

II Biegu Europejskiego, który odbył się w O. w dniu 5 października 2014 r. Dalej prokurator wskazał, że celem zabezpieczenia prawidłowego toku śledztwa, a także biorąc pod uwagę kategorię przedstawianego podejrzanego zarzutu, mającego związek z pełnioną przez podejrzaną funkcją inspektora w Departamencie (...) Programami (...) Biuro (...) Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...) w O., za popełnienie, którego grozi kara pozbawienia wolności do lat 10, koniecznym jest zastosowanie wobec podejrzanego opisanych na wstępie środków zapobiegawczych. Prokurator powołał się również na fakt, że śledztwo ma charakter rozwojowy, wymaga wykonania szeregu czynności procesowych, w tym przesłuchania świadków, również pracowników (...) w O.. W ocenie prokuratora stosowane środki zapobiegawcze uniemożliwią podejrzanemu bezprawne utrudnianie postępowania.

Na powyższe postanowienie zażalenie złożyła obrońca podejrzanego, w którym wskazała, że zachowanie podejrzanego nie wskazuje na jakiegokolwiek utrudnianie prowadzonego przeciwko niej śledztwa oraz nie zachowuje obawy mactwa z jej strony, a zagrożenie wysoką karą nie może stanowić samoistnej podstawy zastosowania środków zapobiegawczych. Obrońca podniosła również, że przy zastosowaniu środka w postaci poręczenia nie uwzględniono sytuacji majątkowej podejrzanego. Obrońca wniosła o uchylenie postanowienia, ewentualnie o uchylenie środka w postaci zawieszenia

podejrzanej w wykonywaniu czynności służbowych oraz zmniejszenie poręczenia do kwoty 5.000 zł. Do zażalenia obrońca dołączyła m.in. harmonogram spłat rat kredytu samochodowego zaciągniętego przez podejrzaną w dniu 15.09.2011 r., z którego wynikało, że podejrzana łącznie do 10.05.2016 r. zobowiązana była do zapłaty rat w wysokości 1.085,83 zł miesięcznie oraz dokumenty księgowe prowadzonej przez podejrzaną działalności gospodarczej, z których wynikało, że przynosiła ona straty finansowe.

Postanowieniem z dnia 08 maja 2015 r. w sprawie (...) Sąd Rejonowy w Olsztynie uwzględnił zażalenie obrońcy E. D. (1) jedynie o tyle, że zmniejszył kwotę poręczenia majątkowego z kwoty 20.000 zł do 6.000 zł. Oddalając zażalenie co do zawieszenia podejrzaney w wykonywaniu czynności służbowych sąd wskazał, że zastosowanie obu środków jest uzasadnione zabezpieczeniem prawidłowego toku postępowania, które wymaga jeszcze przeprowadzenia szeregu czynności procesowych, umożliwiających wyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy, w tym przesłuchania pracowników Urzędu Marszałkowskiego. W ocenie sądu istnieje obawa, że podejrzana będzie utrudniała prowadzenie śledztwa.

Postanowieniem z dnia 24.06.2015 r. Prokurator Prokuratury Okręgowej w Olsztynie uchylił stosowany wobec E. D. (2) środek zapobiegawczy w postaci zawieszania w wykonywaniu czynności służbowych, wskazując w uzasadnieniu, że nie ma konieczności dalszego stosowania tego środka ponieważ w sprawie przesłuchano już większość świadków - pracowników Urzędu Marszałkowskiego w O. oraz zabezpieczono inne dowody w śledztwie.

Ostatecznie E. D. (1) została oskarżona o to, że: od czerwca 2014 r. do dnia 22 lipca 2014 r. w O., działając w ramach z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu jako funkcjonariusz publiczny – Inspektor w Biurze (...) Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...) w O., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez podmiot (...) D. P. i spółka, przekroczyła swoje uprawnienia w ten sposób, że w związku z organizacją i obsługą medialną II Biegu Europejskiego, który odbył się w O. w dniu 5 października 2014 r. wbrew zapisom § 4 Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Urzędzie Marszałkowskim Województwa (...), stanowiącego załącznik do Uchwały Nr 58/771/13/IV Zarządu Województwa (...) z dnia 19.11.2013 r., a co za tym idzie wbrew zasadom określonym w art. 7 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo Zamówień Publicznych stanowiącym, iż zamawiający przygotowuje i przeprowadza postępowanie o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców:

- zwróciła się do D. P. z firmy (...) o podanie jej danych podmiotów do których należy wysłać zapytanie ofertowe, w konsekwencji czego w dniu 26 czerwca 2014 r. wymieniony przekazał jej dane podmiotów (...) i (...), do których następnie wystosowała pytania

- podała D. P. kwotę, jaka została przeznaczona przez Urząd Marszałkowski w O. na realizację zamówienia

- przekazała W. B. (1), współwłaścicielowi podmiotu (...) s.c.

W. B., T. Z. informację o sposobie udzielenia zamówienia na obsługę medialną i organizację tejże imprezy, wysokość kwoty przeznaczonej na jej realizację tj. 120.000 brutto, a także ustaliła z wymienionym treść zaproszenia do złożenia oferty, w szczególności kwestię konieczności zawarcia w nim zapisu o użyciu trzech kamer, w tym dwóch mobilnych i przeprowadzeniu relacji on line z miejsc objętych zasięgiem mobilnego Internetu, co w konsekwencji skutkowało udzieleniem w dniu

11 sierpnia 2014 r. podmiotowi (...) D. P. i spółka, który złożył ofertę opiewająca na kwotę 123.000 zł, opisanego na wstępie zamówienia, czym działała na szkodę interesu publicznego – tj. Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...) w O. Skarbu Państwa oraz podmiotów (...) i (...) – tj. przestępstwo z art. 231 § 2 kk w zw. z art. 12 kk.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 31.05.2017 r. w sprawie (...) powódka

w ramach zarzucanego jej w akcie oskarżenia czynu została uznana za winną tego, że od dnia 02.07.2014r. do dnia 22 lipca 2014 r. w O., jako funkcjonariusz publiczny – Inspektor w Biurze (...) Urzędu Marszałkowskiego

Województwa (...) w O., przekroczyła swoje uprawnienia i nie dopełniła swoich obowiązków w ten sposób, że w związku z organizacją i obsługą medialną II Biegu Europejskiego, który odbył się w O. w dniu 5 października 2014 r. wbrew zapisom § 4 Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Urzędzie Marszałkowskim Województwa (...), stanowiącego załącznik do Uchwały Nr 58/771/13/IV Zarządu Województwa (...) z dnia 19.11.2013 r., a co za tym idzie wbrew zasadom określonym w art. 7 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo Zamówień Publicznych stanowiącym, iż zamawiający przygotowuje i przeprowadza postępowanie o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców, w dniu 02.07.2014 r. przekazując W. B. (1), współwłaścicielowi podmiotu (...) s.c. W. B., T. Z. kwoty przeznaczonej na jej realizację tj. 120.000 brutto, nie przekazała tej informacji pozostałym oferentom, czym działała na szkodę interesu publicznego – tj. Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...) w O. i Skarbu Państwa oraz podmiotów (...) i (...).

Powyższy wyrok został uchylony wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 30.10.2017 r. w sprawie (...), a sprawa została przekazana Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 26.07.2019 r. w sprawie(...) powódka została uznana winną popełnienia zarzucanych jej w akcie oskarżenia czynów.

Ostatecznie wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 3.02.2020 r. w sprawie (...) oskarżona E. D. (1) uniewinniono od popełnienia zarzucanego jej czynu.

Wskutek zastosowanego wobec niej środka zapobiegawczego powódka była pozbawiona zatrudnienia w okresie od dnia 18.03.2015 r. do dnia 7.07.2015 r. i z tego powodu utraciła prawo do wynagrodzenia w łącznej kwocie 7.296,26 zł brutto. Zmuszona była pożyczać pieniądze od rodziny. Stan psychiczny powódki również był zły, przeżywała, że nie może wrócić do pracy, popadła w depresję, nie mogła spać, nie miała apetytu. Ostatecznie powódka podjęła leczenie psychiatryczne i przebywała na zwolnieniu lekarskim do końca sierpnia 2015r. Przez kilka miesięcy zażywała leki. Dopiero po powrocie do pracy w dniu 1.09.2015 r. jej stan psychiczny zaczął się powoli poprawiać. Wcześniej powódka nie miała problemów ze zdrowiem psychicznym. Prowadzona przez nią wspólnie z konkubentem M. G. (1) firma upadła. W pewnym momencie rozpadł się również związek powódki z partnerem, ale ostatecznie wrócili do siebie.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o: zaświadczenie k. 29 i 207, historię choroby powódki k. 30 – 32, zeznania świadków J. B. k. 119-120 oraz M. G. (2) k. 120-122, zeznania powódki k. 123 oraz w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach Sądu Rejonowego w Olsztynie (...), a w szczególności: postanowienie o wszczęciu śledztwa k. 64, postanowienie o przedstawieniu zarzutów k. 550, protokół z przesłuchania podejrzanej z załącznikiem k. 552 – 557, postanowienie o zastosowaniu środków zapobiegawczych k. 558 – 559, protokół przeszukania k. 540 – 544, protokół przeszukania osoby k. 547 – 459, zażalenie k. 761 – 768, umowa o pracę k. 769, harmonogram spłat pożyczki k. 770, dokumenty księgowe k. 772 – 773, postanowienie Sądu Rejonowego w Olsztynie k. 1197 – 1198, postanowienie o uchyleniu środka zapobiegawczego k. 1604, akt oskarżenia k. 3844 – 3867, wyrok sądu rejonowego k. 4424 – 4429, wyrok sądu rejonowego k. 4937 – 4941, wyroki Sądów Okręgowego k. 4643, 5146

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo było zasadne w części i jedynie w stosunku do Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Olsztynie.

Ustalony w sprawie stan faktyczny był pomiędzy stronami bezsporny, żadna z nich nie kwestionowała wiarygodności zgromadzonych w postępowaniu dokumentów, również sąd nie znalazł podstaw do ich kwestionowania, a większość z nich były to dokumenty urzędowe, korzystające z domniemania o którym mowa w art. 244 kpc. Sąd nie znalazł również podstaw aby zakwestionować zeznania przesłuchanych w sprawie świadków oraz samej powódki, które były logicznej, spójne i wzajemnie się uzupełniały. Również strona pozwana ich nie kwestionowała.

Podstawę prawną roszczenia powódki w niniejszej sprawie stanowi treść art. 417 § 1 kc oraz

art. 4171 § 2 kc, albowiem w obecnym stanie prawnym brak jest możliwości dochodzenia przez powódkę zadośćuczynienia lub odszkodowania w związku z zastosowaniem wobec niej środka zapobiegawczego w postaci zawieszania w wykonywaniu obowiązków służbowych na podstawie przepisów postępowania karnego.

W ocenie sądu powódka wykazała wszystkie trzy przesłanki deliktowej Skarbu Państwa tj. zdarzenie wywołujące szkodę, szkodę oraz związek przyczynowy pomiędzy zdarzeniem a powstałą szkodą.

Wyjaśniając najpierw kwestię wyeliminowania ze strony pozwanej Skarbu Państwa- Prokuratora Okręgowego w Olsztynie, zwrócić należy uwagę na treść art. 4171 §2 kc, który wskazuje na odpowiedzialność związaną z powstaniem szkody wskutek wydania prawomocnego orzeczenia.

W przypadku powódki postanowienie o zastosowaniu wobec niej środka zapobiegawczego w postaci zawieszania w wykonywaniu czynności służbowych stało się prawomocne wskutek oddalenia w części jej zażalenia postanowieniem Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 08.05.2015r., w związku z czym o źródle szkody można mówić jedynie w odniesieniu do postanowienia Sądu Rejonowego, bo w sprawie powódki, Prokurator Okręgowy w Olsztynie nie wydał prawomocnego postanowienia (vide: wyrok SN z dnia 13.06.2013 r.V CSK 348/12).

Sąd uznając, że powstała szkoda była związana z działalnością jednostki organizacyjnej – Sądu Rejonowego w Olsztynie, nie był uprawniony do oddalenia powództwo w stosunku do Skarbu Państwa Prokuratury Okręgowej w Olsztynie, albowiem jak wskazał SN w uzasadnieniu wyroku z dnia 04.04.2018r. w sprawie VCSK 328/17 Skarb Państwa występuje w procesie jako strona w tych sprawach, które wiążą się z działalnością państwowych jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej. Jednostka taka (tzw. statio fisci) personifikuje w procesie Skarb Państwa i reprezentuje go. W każdej sprawie zachodzi potrzeba ustalenia właściwej jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie. M.-prawna konstrukcja zakładająca jednolitość Skarbu Państwa, wywiera również w sferze przepisów procesowych ten skutek, że stroną jest zawsze Skarb Państwa (art. 67 § 2 k.p.c.). W związku z tym, sąd nie może oddalić powództwa przeciwko Skarbowi Państwa, jeśli roszczenie powoda nie uzasadnia działalność wskazanej przez niego państwowej jednostki organizacyjnej, ale uzasadnia ją działalność innej takiej jednostki, ustalonej i wezwanej do udziału w sprawie przez sąd z urzędu. Wówczas sąd powinien zasądzić roszczenie od Skarbu Państwa ze wskazaniem właściwej statio fisci (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 1970 r., II CR 445/68, OSNCP 1970 nr 10, poz. 190).

Odnosząc się do podnoszonego przez Prokuratora Okręgowego w Olsztynie zarzutu przedawnienia roszczenia, zauważyć należy, że początek jego biegu należy oceniać na gruncie

(...) § 1 zd. 1 k.c., zdanie pierwsze, zgodnie z którym roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się albo przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.

SN w uzasadnieniu wyroku z dnia 4.04.2018 r. w sprawie V CSK 328/17 wskazał, że w judykaturze podkreśla się, że określenie momentu dowiedzenia się przez poszkodowanego o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia jest uzależnione od oceny okoliczności faktycznych konkretnej sprawy i osoby poszkodowanego, którego stan wiedzy, świadomości, rozeznania i zdolności rozumienia nie są obojętne dla stwierdzenia, czy wiedział, kto jest odpowiedzialny za czyn, będący źródłem jego szkody. Chodzi zatem nie o chwilę, w której poszkodowany uzyskał jakąkolwiek wiadomość na temat sprawcy szkody, lecz o chwilę uzyskania takich informacji, które - oceniając obiektywnie - pozwalają z wystarczającą dozą prawdopodobieństwa przypisać sprawstwo konkretnemu podmiotowi (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 1963 r., III PO 6/62, OSNCP 1964, nr 5, poz. 87; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 października 1975 r., III PZP 39/74, OSNCP 1975, nr 5, poz. 82; wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2003, I CKN 300/01, OSNC 2004, nr 7 - 8, poz. 116, z dnia 3 marca 2005 r., II CK 468/04, nie publ.).

W ocenie sądu, rozpoczęcie biegu przedawnienia roszczenia powódki nastąpiło w dniu uprawomocnienia się wyroku uniewinniającego ją. Dopiero wówczas powódka, która nie jest profesjonalistą, nie zna się na przepisach prawa i możliwości dochodzenia swoich roszczeń, mogła uznać, że została wyrządzona jej szkoda, której naprawienia może dochodzić przed sądem. Dopiero gdy powódka została uniewinniona od stawianych jej zarzutów, mogła skupić się na analizie swojej sytuacji związanej z niesłusznym zastosowaniem wobec niej środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia

w czynnościach służbowych i zidentyfikowaniem podmiotu odpowiedzialnego za powstanie szkody (krzywdy). W ocenie sądu, nawet gdyby uznać, że termin przedawnienia roszczenia powódki rozpoczął się w dniu uchylecia zastosowanego wobec niej środka zapobiegawczego (w okresie obowiązywania art. 4421 § 1 kc w brzemieniu sprzed nowelizacji z 2017 r.), to z uwagi na okoliczności sprawy i toczący się z jej udziałem proces karny, podniesiony przez Prokuratora Okręgowego w Olsztynie zarzut przedawnienia można pominąć na podstawie art. 5 kc, ponieważ wymaganie od powódki, aby posiadała wiedzę co do momentu, od którego rozpoczynać miał się upływ terminu przedawnienia, byłoby niezgodne z zasadami współżycia społecznego.

Sąd nie podzielił zarzutu pełnomocnika Sądu Rejonowego w Olsztynie, że powództwo winno być oddalone, ponieważ powódka nie wykazała, aby legitymowała się orzeczeniem stwierdzającym niezgodność z prawem kwestionowanego postanowienia, o którym mowa w art. 4171 § 2 kc.

Art. 4241 § 1 kpc daje możliwość żądania stwierdzenia niezgodności z prawem jedynie orzeczenia sądu II instancji. Jeżeli przepisy nie przewidują procedury prejudycjalnej dla jakiegoś rodzaju prawomocnych orzeczeń, to w razie szkody wyrządzonej przez wydanie takiego orzeczenia, do odpowiedzialności Skarbu Państwa ma zastosowanie art. 417 k.c., a nie art. 4171 § 2 k.c., gdyż nie można przyjąć, że tylko ze względu na brak postępowania prejudycjalnego, poszkodowany pozbawiony jest możliwości uzyskania odszkodowania za wydanie niezgodnego z prawem prawomocnego orzeczenia wpadkowego niekończącego postępowania w sprawie. Zatem, w odniesieniu do szkód wyrządzonych przez wydanie prawomocnych orzeczeń w postępowaniu karnym, nie objętych regulacją art. 552 k.p.k., dla których brak przepisów przewidujących postępowanie prejudycjalne o stwierdzenie ich niezgodności z prawem, podstawę odpowiedzialności Skarbu Państwa stanowi przepis art. 417 § 1 k.c. i sąd w sprawie odszkodowawczej samodzielnie bada i ustala, czy wydane w sprawie karnej orzeczenie, wskazane przez powoda jako przyczyna szkody, jest zgodne z prawem czy bezprawne. Także w sytuacji, jak w tej sprawie, kiedy szkoda jest wywodzona również z zaniechania przez prokuratora i sąd stałego badania, czy nie ustały przyczyny uzasadniające niezwłoczne uchylenie zastosowanego środka i niewydanie postanowienia o uchyleniu go, co jest obowiązkiem sądu i prokuratora, przewidzianym w art. 253 § 1 i 2 k.p.k., podstawę odpowiedzialności Skarbu Państwa stanowi art. 417 § 1 k.c. (vide: uzasadnienie wyroku SN z dnia 04.04.2018 r. CSK 328/17).

Odnosząc się natomiast co do samej zasadności zastosowania wobec powódki środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych, w ocenie sądu, było ono bezprawne w świetle art. 417 § 1 kc, a w przypadku powódki wystarczającym było zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci poręczenia majątkowego. Sąd w całej rozciągłości podziela stanowisko reprezentowane przez pełnomocnika powódki, że zastosowany wobec niej środek miał charakter szykany i był zbyt restrykcyjny.

Przede wszystkim należy zgodzić się ze stanowiskiem pełnomocnika powódki, że postanowienie prokuratora o zastosowaniu wobec powódki środka zapobiegawczego było bardzo lakoniczne, nie zawierało żadnych konkretnych przykładów czy dowodów na to, że powódka mogłaby mataczyć w śledztwie, a dla zastosowania tak surowego środka zapobiegawczego nie wystarczy jakakolwiek hipotetyczność rozumiana w postaci przypuszczeń. (...) charakter sprawy, na który również powoływał się prokurator, w żadnym razie nie może stanowić przesłanki do zastosowania środka zapobiegawczego. Podobnie należy potraktować zawarty w uzasadnieniu Sądu Rejonowego w Olsztynie argument o konieczności przeprowadzenia szeregu czynności procesowych. Gdyby podzielić taki argument sądu, wobec co drugiej osoby podejrzanej w śledztwach, stosowanoby surowe środki zapobiegawcze. Zgodnie z treścią art. 251 § 3 k.p.k. uzasadnienie postanowienia o zastosowaniu środka zapobiegawczego powinno zawierać przedstawienie dowodów świadczących o popełnieniu przez oskarżonego przestępstwa oraz przytoczenie okoliczności wskazujących na istnienie

podstawy i konieczność zastosowania środka zapobiegawczego. Zarówno postanowienie Prokuratora o zastosowaniu środka zapobiegawczego jako i uzasadnienie Sądu Rejonowego w Olsztynie powyższych wymogów nie spełniały. W żadnym z tych orzeczeń nie przytoczono choćby jednego dowodu na możliwość mataczenia powódki w sprawie i idącą za tym konieczność odseparowania jej od współpracowników. Ogólnikowe wskazanie, że zastosowanie środka uniemożliwi powódce bezprawne utrudnianie postępowania nie mogło stanowić podstawy zastosowania wobec niej środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych, tym bardziej, że w postanowieniu nie zakazano powódce kontaktów ze współpracownikami. Gdyby powódka zechciała spotkać się z nim poza pracą, nie byłoby ku temu przeszkód.

W ocenie sądu decydując się na zawieszenie powódki w czynnościach służbowych, zarówno Prokurator jak i Sąd nie wzięli pod uwagę jej postawy, tego, że przyznała się do zarzucanych jej czynów i wydała wszystkie żądane od niej materiały, mające znaczenie dla śledztwa. Dodatkowo zastosowany środek zapobiegawczy spowodował, że powódka pozostała bez środków do życia, a Prokurator posiadał wiedzę, że nie posiada ona żadnych oszczędności. Nie mogła zarejestrować się również w Urzędzie Pracy i pobierać zasiłku dla bezrobotnych. Tymczasem udział powódki w całym prowadzonym przez Prokuratora śledztwie nie był tak znaczny, że należało zastosować wobec niej tak dotkliwy środek zapobiegawczy.

W związku z tym prawomocne orzeczenie o zastosowaniu wobec powódki środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych należało uznać za niezgodne z prawem.

W ocenie sądu należna powódce kwota zadośćuczynienia to 10.000 zł. Powódka wprawdzie żądała kwoty 20.000 zł, ale opisywane przez nią oraz świadków przeżycia i stany, jakich doświadczała po dniu 17 marca 2015 r. dotyczyły nie tylko zastosowanego wobec niej środka zapobiegawczego, ale całej sytuacji związanej z oskarżeniem jej o popełnienie czynu zabronionego i poczucia krzywdy, że została źle oceniona, przy czym z całą pewnością utrata zarobkowania oraz brak możliwości wykonywania pracy stan powódki pogłębiła, a doznana przez nią krzywda była jeszcze większa.

Oceniając zasadność roszczenia o odszkodowanie, zauważyć należy, że utracona przez powódkę kwota wynagrodzenie nie była pomiędzy stronami sporna, a dodatkowo znalazła potwierdzenie w dołączonym do akt zaświadczeniu od pracodawcy, w związku z czym sąd uwzględnił to żądanie powódki w całości.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 kc od dnia 30.12.2020 r tj. od dnia ustalenia przez Sąd Rejonowy w Olsztynie właściwej jednostki organizacyjnej, z działalnością której związane było powstanie szkody.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 100 kpc biorąc pod uwagę fakt, że powódka wygrała wprawdzie w 61% ale po stronie pozwanej występowały dwie jednostki organizacyjne, które ponosiły koszt związane z zastępstwem procesowym, w związku z czym rozwiązaniem sprawiedliwym było wzajemne zniesienie pomiędzy stronami kosztów procesu.